Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»
1-й семестр, 2025 рік вступу
денна (заочна) форми навчання

Галузь знань
А Освіта
Спеціальність
А4 Середня освіта
Предметна спеціальність
А4.07 Географія
Освітній рівень
другий (магістерський

Назва кафедри та викладач / викладачі	*Кафедра географії* *Викладач: Щабельська Валентина Георгіївна* *Інформація про викладача на сайті факультету: https://prf.udu.edu.ua/kafedra-geografii/* *E-mail: v.h.shchabelska@udu.edu.ua*
І. Основна мета/цілі навчання	*Метою вивчення навчальної дисципліни «Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів світу» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про закономірності та суперечності сучасного соціально-економічного розвитку регіонів світу, осягнення взаємодетермінації природних і суспільних процесів, а також засвоєння дослідницьких навичок самостійного пошуку, аналізу та інтерпретації суспільно-географічної інформації.*
ІІ. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	*Навчальна дисципліна обов'язкова* *Цикл професійної підготовки* *Шифр у навчальному плані: ПП03*

ІІІ. Обсяг навчальної дисципліни

	Денна форма навчання	***Заочна форма навчання***
Кількість кредитів	*6 кредитів*	*6 кредитів*
Загальна кількість годин	*180*	*180*
Лекційні заняття	*28*	*10*
Семінарські заняття	*26*	*10*
Самостійна робота	*126*	*160*

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	***Змістовий модуль 1. Глобальні виклики та просторова диференціація соціально-економічного розвитку регіонів світу*** *Тема 1. Генезис і класифікація глобальних проблем: регіональний вимір та соціально-економічні наслідки* *Тема 2. Концепції та моделі глобального і регіонального розвитку в умовах сучасних трансформацій* ***Змістовий тематичний модуль 2. Регіональний вимір глобальних проблем у соціально-економічному розвитку*** ***Тема 3.*** *Демографічні трансформації та їхній вплив на соціально-економічний розвиток регіонів світу.* ***Тема 4.*** *Медико-географічний аналіз здоров'я населення та просторова диференціація захворюваності у світі.* ***Тема 5.*** *Географія освіти та просторова організація освітнього простору регіонів світу.* ***Тема 6.*** *Проблема економічної нерівності. Географія бідності.* ***Тема 7.*** *Продовольча безпека та продовольчі дисбаланси в регіональному розвитку сучасного світу.* ***Тема 8.*** *Енергетична й сировинна забезпеченість у структурній трансформації регіональних економік.* ***Тема 9.*** *Екологічні виклики та імперативи сталого розвитку регіонів світу.* ***Тема 10.*** *Проблема перевиробництва та трансформація споживчої поведінки: причини й наслідки надвиробництва для регіональних економік та стратегії переходу до усвідомленого споживання.* ***Тема 11.*** *Офшоризація світової економіки. Географія офшорних зон світу.* ***Тема 12.*** *Проблема інформаційної безпеки. Цифрова нерівність регіонів та країн світу та її наслідки.* ***Тема 13.*** *Воєнно-політичні конфлікти та безпекові чинники в дестабілізації розвитку регіонів.* ***Тема 14.*** *Глобальна проблема освоєння космічного простору.* ***Детальні теми лекційних, практичних/семінарських занять, питання до іспиту, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle: https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=3224***
V. Результати навчання	***ПРН 1.*** *Знання і розуміння теоретико-методологічних засад географічної науки, методологічних принципів географічних досліджень, просторових властивостей суспільства, глобалізації і регіоналізації світосистемних відносин;* ***ПРН 6.*** *Демонструвати розуміння значущості просторових відносин у природі та суспільстві, пояснювати просторову диференціацію географічного середовища і соціально-економічної діяльності людини, установлювати функціональні і просторові зв'язки та взаємозалежності у системі «природа-населення-господарство» на різних територіальних рівнях;* ***ПРН 7.*** *Застосовувати базовий понятєвий, термінологічний, концептуальний апарат конкретних галузей географії, їх теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природничо- та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язати та порівняти різні погляди на проблемні географічні питання;* ***ПРН 12.*** *Усвідомлення суті масштабів і розвитку глобальних, регіональних, місцевих процесів в геополітиці, в геоекономічному і соціальному просторі світу;* ***ПРН 13.*** *Здатність поглиблювати наукові знання про основні закономірності і процеси в географічному середовищі і суспільстві, що сприяє саморозвитку особистості;*

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	*Опитування (усні й письмові), доповіді, творчі роботи (презентації, командні проєкти), онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи.*
Підсумковий контроль	*Екзамен*

Оцінювання поточної успішності ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання, яка передбачає:

1. *Усна відповідь – 3 бали.*
2. *Тестування – 18 балів (по 9 балів кожен тест).*
3. *Проєктна робота – 10 балів (2 роботи по 5 балів кожна).*
4. *Виконання практичних завдань – 10 балів (по 2 бали за кожну практичну роботу).*
5. *Модульна контрольна робота – 10 балів.*

Навчальна дисципліна завершується екзаменом, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 60. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Разом – 100 балів.

*До початку екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати залік чи екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі.*

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

***Творчий рівень (90 – 100 балів).** Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.*

***Високий рівень (80 – 89 балів).** Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.*

	Достатній рівень (70 – 79 балів). *Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.* ***Задовільний рівень (65 – 69 балів).*** *Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.* ***Низький рівень (60 – 64 балів).*** *Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.* ***Незадовільний рівень:*** — ***35 – 59 балів з можливістю повторного складання.*** *Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;* — ***0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.*** *Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.*
VII. Політика курсу	*Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Студент повинен ретельно готуватися до практичних робіт: виконувати всі завдання; опрацьовувати рекомендовану основну та допоміжну літературу, а також картографічний та статистичний матеріали тощо. Виконання практичних та індивідуальних завдань повинно відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання та свідчити про його самостійність. Важливою є активна участь студентів в обговоренні питань теми як на лекційному, так і семінарському заняттях. Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Це можливо зробити як у дні консультацій відповідного викладача, графік яких завжди представлений на кафедрі географії, так і за особистою домовленістю з викладачем. Під час дистанційного навчання відпрацювання пропущених занять проводиться онлайн за допомогою платформ Google Meet або Zoom.*
VIII. Основні інформаційні ресурси	1. *Глобальні проблеми світу : атлас. К. : Картографія, 2009. 144 с.* 2. *Щабельська В.Г., Бикова М.Д. Глобальна продовольча проблема: виклики та шляхи подолання. Economic and social aspects of business development in cities and countries in general: collective monograph / Bezpala O., Solohub Y., Kharchenko O. etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2025. P. 110-126. Available at: DOI: 10.46299/ISG.2025.MONO.ECON.1.4.3. URL: https://isg-konf.com/economic-and-social-aspects-of-business-development-in-cities-and-countries-in-general/.* 3. *Щабельська В.Г., Бикова М.Д. Глобальні екологічні проблеми людства: сучасні прояви та основні шляхи їх вирішення. ГРААЛЬ НАУКИ: міжнар. наук. журнал. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа»; НУ«Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2025. No 60. DOI 10.36074/grail-of-science.26.12.2025. С.775-783.* 4. *Глобальна економіка: підручник / за ред. Д. Антонюка, І. Бабець, А. Мокія. Запоріжжя: ФОП Мокшанов В.В., 2017. 612 с.*

5. *Глобальна та національна безпека: підручник / [В.І. Абрамов ... [та ін.] ; за загальною редакцією Г.П. Ситника; Національна академія державного управління при Президентові України, Громадська організація "Академія національної безпеки". Київ: НАДУ, 2016. 781 с.*
6. *Єргін Д. Нова карта світу: Енергетика, клімат, конфлікти. К., 2022. 488с.*
7. *Іващенко М. Глобальні проблеми людства та їх прояв в Україні // Економічні студії . 2018. №. 1(19). С. 20-24.*
8. *Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства: навч. посібник. Львів: Простір-М, 2021. 130 с.*
9. *Книш М. М. Суспільна географія країн, що розвиваються: проблеми теорії, методології та методики : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 276 с.*

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри географії протокол №___ від _____ серпня 202____ р.